

4 sledované kategorie:

- 1. Soudržnost rodiny** – označené zelenou barvou, sledované podkategorie – struktura rodiny, trávení volného času (respondenta, respondenta s jedincem s drogovým problémem, rodiny), rodinné vztahy, komunikace
- 2. Emocionální fce** – označené fialovou barvou, sledované podkategorie – změna důvěry, atmosféry v domácnosti, hádky, pocity strachu o rodiny či jedince
- 3. Socializačně-výchovná fce** – označené modrou barvou, sledované podkategorie – styl výchovy, odborná pomoc, resocializace na úrovni školy, práce a širší rodiny, izolace rodiny nebo jedince
- 4. Rizikové chování na úrovni jednotlivce** (ovlivňující ochrannou a ekonomicko-zabezpečovací funkci rodiny) – označené žlutou barvou, sledované podkategorie – bezpečnostní opatření, rizikové chování jedince (nelegální činnost, záškoláctví, lži), zdravotní problémy, vzniklé finanční potíže kvůli jedinci

Rozhovor

V: V jakém vztahu si k osobě s drogovým problémem?

R: Je to můj bratr, a momentálně už spolu nemáme dobrý vztahy, už asi tak 3 roky je to špatný.

V: Jedná se o problém aktuální nebo minulostní?

R: On se z drogové závislosti dostal před rokem a půl. Ale teď je závislý na alkoholu.

V: Jak dlouho trvala drogová závislost?

R: Od jeho třinácti let. Teď je mu 31. Takže od jeho třinácti do dvaceti devíti let.

V: Víš, jaký návykový látky bratr užíval?

R: Jo, on jakoby zkoušel úplně všechno. Začínal na trávě, přes psychedelika, ale zkoušel i heroin až skončil u pervitinu, který užíval nitrožilně.

V: Mohla bys mi, prosím, popsat, jak se změnil tvůj život a život celé tvé rodiny, když jsi zjistila, že tvůj bratr bere drogy? Co všechno se změnilo?

R: Ono je zvláštní, že my jsme s bráchou o sedm let. On je o sedm let starší, takže jakoby já jsem vyrůstala s tím, že on už je vlastně závislý a má ty problémy s drogami už v třinácti letech, takže jsem si to začala uvědomovat už jako docela malá. **A ten vztah byl, když brácha ještě užíval psychedelika, když bráchovi bylo kolem osmnácti, devatenácti, ještě dobrý. V té době to byl furt někdo, s kým jsem ráda trávila čas, hodně jsme si povídali, on dost maloval, ale poté se to hodně prolomilo v době, kdy**

Okomentoval(a): [D1]: Vztahy v rodině

spadnul do tvrdých drog. Asi je dobré zmínit, že máma měla bráchu v sedmnácti, takže jako velice mladá a myslím, že ta situace nebyla pro ni úplně zvládnutelná, kvůli tomu kolik jí bylo. Ona měla bráchu se svým prvním manželem, se kterým otěhotněla hned po prvním, druhém sexu, což v té době znamenalo, že se musí vzít. Oni se po roce rozvedli a máma si pak našla mého otce, který je sám těžce závislý od čtrnácti let, takže vlastně nikdy nepřestal fetovat. Brácha pak vyrůstal s tímhle mužským vzorem. Myslím, že bráchu hodně zasáhlo, že se o něj vlastní otec úplně přestal zajímat, což ho formulovalo do značné míry. Když bylo bráchovi kolem dvaceti, tak vím, že tohle furt ještě reflektoval – že dokázal říct, že to byl jistý spouštěč toho, proč on se k těm drogám vlastně uchýlil. **Měl pocit, že v momentální rodině nemá zázemí a vlastní biologický otec o něj nemá zájem, protože už má teď vlastní rodinu.** Problémy s ním začaly hodně pozvolna. **Nejdříve začal chodit za školu, pak se v sedmý nebo osmý třídě přidal k blbě partě.** Já jsem z východních Čech, takže tam jsou ty poměry docela hrozný. Že třeba každý můj třetí spolužák ze základky, tak vím, že buď on sám měl problém s pervitinem, nebo ho vařil. Je to tam celkem brutální v tomhle směru. Začalo to tedy úplně nevinně, tou trávou, vlastně to byl spíš takový bojkot spojený spíš s nějakým stylem, s nějakým vzhlednutím se v určitém druhu hudby. A s tím se to začalo nabalovat. **On pak v šestnácti skončil v pastáku, protože různě kradl** a tam se stala špatná věc. Máma už nějakým způsobem tu situaci s ním nezvládla, jako vůbec a říkala, že neví, co má dělat. **A brácha v tom pastáku hodil hodně vinu právě na mámu. Vůbec si nechtěl přiznat, že on svým chováním tomu taky nepomáhá. Před těmi sociálními pracovníky hodně zdémonizoval tu mámu.** Určitě má i v tomhle máma svoje negativa, ale neházela bych na ní veškerou vinu. Tam se pak stalo, že tomuhle vyprávění bráchy hodně uvěřila babička, mamky máma. Ještě chci říct, že pocházím z hodně silně věřící rodiny, takže babička hodně věřila tomu, že ho změní a že vlastně za to může máma, která je ještě hodně mladá a nedokázala si s touhle situací poradit. **Když ho teda propustili z pastáku, tak babička řekla, že se nevrátí k nám, ale že bude bydlet u babičky.** No a to byl podle mého názoru ten největší problém. Brácha měl najednou někoho, kdo nad ním furt drží ochrannou ruku. To byl jako několikaletý proces, ale babičku pak dostal do antidepresiv, choval se k ní fakt hnusně, a když to bylo opravdu nejhorší, když se v dědečkově kůlně našly injekční stříkačky... protože s tím bráchou to je tak, **že on tam vždycky tvrdil v nějakých periodách, že s tím jako přestal a ono to vypadalo, že jo, ale nikdy s tím vlastně nepřestal.** Takže když se našly ty injekční stříkačky v kůlně, **tak on měl v tuhle chvíli opravdu silný psychický stav, kdy začal vyhrožovat tím, že to tady všechno zapálí a že nás všechny zabije.** I když už domů jezdím oproti minulosti o dost méně a v tu dobu už jsem bydlela v Praze, tak jsem zrovna tuhle chvíli, kdy mi volala babička, byla v Mýtě.

V: A to je jak dlouho?

R: Tak 5 let. Vlastně mi teda volala teta. Oni mají dvougenerační barák a nahoře volala teta mámě, ať přijede, **jelikož to vypadalo, jako by měl brácha babičce ublížit, protože házel talíře a tak.** Máma mi ale

Okomentoval(a): [D2]: Emocionální zázemí domácnosti

Okomentoval(a): [D3]: Záškoláctví – rizikové chování

Okomentoval(a): [D4]: Rizikové chování – styk se špatnou partou

Okomentoval(a): [D5]: Odborná pomoc – sociální pracovník

Okomentoval(a): [D6]: Rizikové chování - krádeže

Okomentoval(a): [D7]: Zhoršení rodinných vztahů? Nebo lži – rizikové chování – asi obojí

Okomentoval(a): [D8]: Změna struktury rodiny

Okomentoval(a): [D9]: Zdravotní důsledek vzhledem k rizikovému chování

Okomentoval(a): [D10]: Rizikové chování

Okomentoval(a): [D11]: lži

Okomentoval(a): [D12]: Rizikové chování - vyhrožování

Okomentoval(a): [D13]: Rizikové chování

řekla, ať tam jdu radši já, že já jsem vlastně poslední člověk, kterého poslechne, což vlastně trvá do teď. Tak jsem tam nějak přiběhla, ale on byl ve fakt strašném afektu, úplně řval, že to tam podpálí a já jsem se ho snažila nějak zklidnit a tenkrát mě hrozně zpražil, sprostě mi nadával a tenkrát se mě to hodně dotklo. Bylo to takový zlý, protože my jsme s bráchou měli doposud takový hezký vztah a tohle sice byla věc, která chápu, že se stala v afektu, ale on se za to stejně nikdy neomluvil do teď. No a tam se pak se taky stalo, že brácha s drogami vlastně přestal. Nebo jakoby, já teda věřím nebo spíš poznám, že už jako je čistý. Když já jsem odřízla svého otce, ten, se kterým jsem vyrůstala já i bratr, a který bratra vychovával tak, že ho prostě bil za všechno. U nás jako tekla krev a tak. To určitě bráchovi taky nepomohlo. Myslím, že byl jako hodně ztracený a to prostředí, ve kterém vyrůstal, bylo toxické. Na tátu bylo, taky kvůli jeho trablům, podané trestní oznámení a on teď nemůže překročit české hranice, protože by ho tady zavřeli. Takže žije v Německu, kde i pracoval, když já jsem byla malá a oni se pak v Německu s bráchou scházeli. Brácha mi sice do teď nebyl schopný říct, co pro něj přesně dělal, ale pochopila jsem, že vozil drogy přes hranice a že za tím tátou jezdil. Když jsem se ptala bráchy, když za mnou přijel do Indonésie, tak jsem se ho na to sice nějak víc podrobněji ptala, jak to bylo. On mi řekl, že se rozhodl, že mi to nebude říkat, protože si myslí, že bych to neunesla, ale že kvůli tomu, co viděl v Německu přestal, protože ho to tak vyděsilo, že se rozhodl, že toho nechá (s drogami).

Okomentoval(a): [D14]: Rizikové chování

Okomentoval(a): [D15]: Zhoršení rodinných vztahů

Okomentoval(a): [D16]: Emocionální zázemí domácnosti

Okomentoval(a): [D17]: Rizikové chování – nelegální činnost

V: Vznikly vaší rodině nějaké neočekávané finanční výdaje kvůli bratrovu problému?

R: Jo, to bylo hodně zlý. Babičce dluží hrozně moc peněz, mámě taky. Co si pamatuju, tak za něj vždycky rodina doplácela, protože on nebyl schopný normální práce, nebyl schopný za svoje věci si platit a dost se kvůli tomu zadlužoval. Že se třeba stalo to, že k nám před dům přišli dva takový „bouchači“ a chtěli peníze na ruku a vyhrožovali.

Okomentoval(a): [D18]: Finanční problémy

Okomentoval(a): [D19]: Ohrožení rodiny

V: V těchto situacích ses teda bála o zdraví bratrovo, celý rodiny...

R: No jasně, no jasně. Město, odkud pocházím, je vlastně hrozně malý a všichni vědí, všichni se znají.

Okomentoval(a): [D20]: Obavy o zdraví rodiny

V: Změnil se nějak způsob výchovy rodičů, od té doby, co se rodiče dozvěděli o tom, že brácha fetuje?

R: Hele, tak táta furt volil, že to z něj vymlátí a máma byla hodně zmatená. Ona se mi pak přiznala, že se chtěla dokonce i oběsit, že si koupila lano, ale kvůli tomu, že jsem byla v té době ještě tak malá... Ona říkala, že to šla udělat, byla venku a držela to lano, ale že to pak prostě neudělala kvůli mně. Ale tím, že jsem v tom prostředí vyrůstala taky a hodně mě jako ovlivnilo a máma jako fakt moc prostě nevěděla. Ale zároveň já být v její kůži, tak taky nevím. Jako třeba s tím tátou se třeba měla rozvést už dávno nebo tak a toho bráchu neměla nikdy pouštět k babičce, protože nad ním úplně ztratila veškerou

Okomentoval(a): [D21]: Styl výchovy

Okomentoval(a): [D22]: Emocionální zázemí v domácnosti

kontrolu. No takže máma se hodně se snažila, aby se mě tyhle věci nijak nedotýkaly, ale vlastně se mě stejně dotkly a pak jsem z toho měla svoje problémy.

V: Rodičům mizely finanční obnosy z peněženky?

R: Jo, jasně. I mně se furt ztrácely věci. Víím, že mi třeba brácha ukradl foťák, různé rádia a tyhle věci, co šly prodat. Co jsou vlastně jako moje vzpomínky, tak vlastně, že mi mizely věci a za tohle táta brácha hrozně bil.

Okomentoval(a): [D23]: krádeže

Okomentoval(a): [D24]: styl výchovy

V: Byla nastavena potom nějaká opatření, aby se to neopakovalo?

R: Nebyla. Respektive, tam se furt spoléhalo na to, že to brácha prostě přestane dělat. Pak se třeba peníze vyndávaly z peněženky a cenné věci se schovávaly.

Okomentoval(a): [D25]: bezpečnostní opatření

V: Vyhledali jste někdy odbornou pomoc?

R: Jo.

V: Pomohlo to nějak?

R: Ne.

V: A bylo to aspoň k něčemu dobré?

R: Tenkrát jsme jezdili do Ústí, kde je nějaké středisko podpory pro rodiny s drogovou závislostí. Myslím, že si aspoň máma kvůli tomu byla schopna objasnit a pochopit některý věci, ale stejně to tam ztroskotalo na tom, že když je člověk hodně drogově závislý a nechce pomoci sám, tak tě tyto pomocné zařízení nespasí. Dá ti to maximálně nějakou základní informovanost, doporučení, ale všechno to šlo stejně úplně mimo, protože ta babička stejně furt věřila tomu, že ho změní a že z toho vyroste. To víím, že jsem poslouchala celé svoje dospívání, že z toho vyroste a vyjde úplně v pohodě. Babička hodně věřila tomu, že ta víra pomůže a furt se za něj modlila a tak. Teď zpětně mi to připadá celkem komický, ale pro babičku to bylo nějaký řešení v tu situaci. Ale tím, že ho měla vlastně zavřeného doma a to s tou mámou... Máma jí to vlastně nikdy neodpustila, že ho takhle vzala a úplně ho od ní odřízla, že jí řekla, že je neschopná matka a že se o něj teda bude starat ona, tak tím ho máma ztratila z úplné kontroly. K té pomoci jsme začali totiž docházet, až když už brácha bydlel u babičky, takže by to možná mělo jiný dopad, kdyby žil u nás. Možná by to bylo efektivnější.

Okomentoval(a): [D26]: odborná pomoc

Okomentoval(a): [D27]: zhoršení rodinných vztahů

V: Měl bratr kvůli drogám problémy ve škole nebo v práci?

R: Jo, to jo. Tak třeba na základce to byly ještě ty lehký drogy, takže tam to bylo nějak v pohodě. Tam se stala věc, že brácha chtěl jít na výtvarnou střední školu, ale máma měla pocit, že tohle prostředí by v něm ještě víc rozvinulo tu drogovou závislost a i jiným rizikovým faktorům, což bylo z její strany trochu

pomýlení. Ale chápu to do jisté míry z toho důvodu, že v našem malém městě a ještě v téhle době mohly být tyhle výtvarné školy trochu demonizované. Takže mu to zakázala a tohle bráchu hodně zasáhlo. Ví, že o tom mluvil i zpětně, když ještě dokázal ty věci reflektovat, což už teď jakoby neumí, tak vím, že tohle říkal, že byl pro něj taky zásadní mezník, protože nemohl dělat to, co chtěl a on byl pak asi na pěti středních školách a vždycky ho odtamtud vyhodili, protože tam buď vůbec jako nechodil nebo vím, že z jedné školy se taky začaly ztrácet věci a vždycky to šlo na jeho hlavu, protože za to mohl. Takže on si pak udělal učňák, lakýrníka a v místní městské firmě začal pracovat, ale schopný tam je vydržet až tyhle poslední dva roky. Jinak byl většinou bez práce nebo bylo období, kdy sám vařil pervitin a z toho měl nějaký příjem.

V: Teď teda pracuje?

R: Jo, on je schopný fungovat poslední dva roky, nicméně teď se ozvali z práce, že už ho tam taky nezvládají právě kvůli alkoholu a že pokud se nepůjde léčit, tak ho vyhodí. Takže teď stojí před takovýmhle ultimátem.

V: Trávíš ještě nějak čas společně s bráchou?

R: Ne, vlastně vůbec, protože brácha se po tom perníku jako hodně změnil. Jakože fakt hodně. Ví, že pro mě nastal největší šok, když jsem se vrátila ze zahraničí a když jsem se s ním setkala, tak to byl... já to jako fakt nedokážu popsat, ale to je prostě najednou jak když se člověk, kterého znáš úplně celý život ale fakt úplně změní. Což je zvláštní, že třeba na mém otci to není vidět, leč jako slyší hlasy a u něj je ta závislost daleko horší, tak on si tu fazónu v tom sociálním prostředí jako dokáže hodně držet, ale bráchu to jako úplně vymazalo. Byl to vždycky bystrý, zvědavý kluk a hodně toho vždycky věděl, byl to fakt chytrý kluk a teď je to s ním docela zlý. Teď je takový, mám pocit, že je rád, když dokáže formulovat myšlenku, co chce říct. Já když jsem u něj teď byla... To je teda další věc, že babička... To je nepochopitelný, že se nepouchla po těch letech, ale nám zemřela rodinná příslušnice – prateta, po které zbyl barák, který je hned vedle našeho baráku. A řešilo se, co s ním bude. Jelikož to byl zrovna rok, co brácha sekal latinu – chodil do práce a tak, tak mu babička ten barák nabídla. Já jsem se jí to snažila vymluvit, ale stejně si nenechala říct, takže bratr teď bydlí v tom baráku. Vždycky, když přijedu, tak se tam za ním jdu kouknout, takže si jako uklidí a tak, ale máma tam za ním šla, protože s ním kvůli práci řeší to léčení. To bylo i vlastně poprvé, co si brácha řekl o pomoc mámě, že v té práci je to prostě špatný a že by se chtěl jít léčit. Ví, že tohle pro mámu hodně znamenalo a že mi tohle říkala v slzách, že to byl fakt moment, kdy si poprvé řekl o pomoc. Ona teda potřebovala nějaký věci na podpis kvůli tomu léčení, tak šla k němu a říkala, že z toho brácha prostě udělal squat – smrdí to tam, byl tam nějaký týpek, co měl u postele stříkačky a brácha se dušoval, že on je čistý a já si myslím, že je, ale on má ty kamarády že jo. On žil chvilku v Praze a pak se vrátil k nám do města, kde má všechny ty kamarády,

Okomentoval(a): [D28]: socializace ve škole

Okomentoval(a): [D29]: krádeže, rizikové chování jedince

Okomentoval(a): [D30]: pracovní socializace

Okomentoval(a): [D31]: nelegální příjem

Okomentoval(a): [D32]: pracovní socializace

Okomentoval(a): [D33]: trávení volného času

Okomentoval(a): [D34]: změna jedince

Okomentoval(a): [D35]: rizikové chování – udělal squat ze svého bydlení

který prostě fetují a on se s nimi stýká. Já třeba věřím tomu, že on už si třeba nepíchá, ale prostě furt tam má ty kamarády,

Okomentoval(a): [D36]: styk se špatnou partou

V: Řekla bys, že jste se jako rodina semkla za účelem vyřešení problému?

R: Spíš právě úplně naopak. Tam se to fakt jako utvořilo na dva tábory. Jeden stojí za babiččinou stranou a druhý stojí na straně mámy. Mám pocit, že se to začíná urovnávat až teď. Máma se s babičkou začala po dlouhý době znovu bavit, začala tam chodit pravidelně. Předtím byly fakt jako hodně rozkmitřené. A vlastně teď po tom, co toho bráchu vyhodili od babičky, protože on chvíli než šel do baráku po pratě, tak byl chvíli na ubytovně, protože se muselo udělat to, aby fakt nebyl v tom baráku s babičkou. Máma tam nastoupila, vyházela mu věci a vyhodila ho. On skončil teda na ubytovně té práce, kterou on dělá a pak vlastně dostal ten barák a až teď se mamce s babičkou vylepšily vztahy.

Okomentoval(a): [D37]: zhoršení vztahů kvůli bráchovi mezi rodinou

Okomentoval(a): [D38]: zhoršené a nebezpečné emocionální zázemí

V: Tak já děkuji, to je asi všechno. Chtěla bys ještě něco dodat navíc?

R: Asi ne.